

ภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้

Academic Leadership of Government Teachers and Education Officials in
Schools of Bangkok Metropolitan Administration, Southern Thonburi Group

พรรณา เสาวรส, นันทิยา น้อยจันทร์

Parnna Saowarot, Nantiya Noichan

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: parnna.jdar@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ 2) หาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ วิธีดำเนินการวิจัย ระยะที่ 1 การดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 350 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .963 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 การดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 7 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2) แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ ประกอบด้วย 2.1) บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจ เป้าหมาย อย่างจริงจัง 2.2) เน้นทักษะการอ่าน เพราะการอ่านเป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้ 2.3) จัดหาวัสดุที่มีความจำเป็นต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอและตรงกับความต้องการ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ข้าราชการครู, บุคลากรทางการศึกษา

Abstract

This research is aimed at 1) To study the level of academic leadership of teachers and educational personnel in schools under the Bangkok Metropolitan Administration The group of South Thonburi Group. 2. Guidelines for the development of academic leadership of teachers and educational personnel in schools under the Bangkok Metropolitan Administration the Southern Thonburi group. Methods of conducting research, Phase 1, quantitative research implementation Sample Is a teacher civil service and educational personnel in schools under the Bangkok Metropolitan Administration Southern Thonburi group, academic year 2016, number 350 persons. Determine sample size by opening prefabricated tables of Crazy and Morgan. Tools used in the research questionnaire, reliability of .963, the statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, phase 2, qualitative research implementation. By interviewing 7 experts

It was found that 1) The level of academic leadership of teachers and educational personnel in schools under the Bangkok Metropolitan Administration The group of South Thon in the overall picture is at a high level. When considering each aspect, it was found that academic leadership was at a high level in

all three aspects, in order of teaching and learning management. Promoting academic atmosphere, the school mission assignment 2) Guidelines for the development of academic leadership of teachers and educational personnel in schools under the Bangkok Metropolitan Administration the Southern Thonburi group consists of 2.1) All personnel are involved in the determination of the target mission sincerely. 2.2) Focus on reading skills. Because reading is an important factor of learning. 2.3) Provide materials that are necessary to use in teaching and learning adequately and meet the needs.

Keywords: Academic Leadership, Government Teacher, Educational Personnel.

Received: 2019-10-01

Revised: 2020-02-10

Accepted: 2020-03-10

บทนำ

ครูมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ พัฒนาตนเองให้กลายเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และเป็นแบบอย่างแก่เด็กในการพัฒนาคุณภาพของชีวิต ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อคุณภาพการสอนของครู และนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเป็นกระจุกเงาสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของสถานศึกษา (พิสมัย ชุมภู, 2557, หน้า 24) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นภารกิจหลักของการศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการจึงเป็นที่พึงมีในตัวของผู้สอนเพราะภาวะผู้นำทางวิชาการจะส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอันเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษา (ชฎากาญจน์ เจริญชนม์, 2553, หน้า 40)

ดังนั้น การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ ให้เจริญก้าวหน้าและนำความรู้ดังกล่าว มาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานในโรงเรียน ตามแนวการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานต้นสังกัดมีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 438 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนในเมืองหลวงมีคุณภาพมาตรฐาน นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบ SMART มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามตรวจสอบคุณภาพโรงเรียน และเป็นการกระตุ้นให้โรงเรียนพัฒนาการบริหารและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจนประสบความสำเร็จ ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (SMART School) ปี พ.ศ. 2557 โดยสรุปผลการประเมินระดับกลุ่มเขต 6 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มกรุงเทพกลาง มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก 2) กลุ่มกรุงเทพใต้ มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก 3) กลุ่มกรุงเทพเหนือ มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก 4) กลุ่มกรุงเทพตะวันออก มีผลการประเมินในภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก 5) กลุ่มกรุงธนเหนือ มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และ 6) กลุ่มกรุงธนใต้ มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดี (สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา, 2558, หน้า 68 - 73) พบว่า กลุ่มกรุงธนใต้ มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ จากผลดังกล่าว การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนาและเอาใจใส่อย่างจริงจัง เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลที่มีการพัฒนาด้านความรู้ โดยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สร้างตนเองให้กลายเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้หรือการเป็นผู้นำทางวิชาการ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในพัฒนาการ

บริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ให้เจริญก้าวหน้าและนำความรู้ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานในโรงเรียน ตามแนวการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ และนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดงานวิจัย โดยแบ่งภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 3) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ครูผู้สอนเกิดพัฒนาตนเองในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ เกิดความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำทางวิชาการ พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ อันส่งผลต่อความรู้ ความสามารถของนักเรียนทั้งทางด้านบุคลิกภาพการเป็นผู้นำและพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้มีทักษะภาวะผู้นำทางวิชาการในการจัดการเรียนสอนที่มีประสิทธิภาพ การใช้เทคนิคหรือวิธีการสอนให้เข้ายุคสมัย มีทักษะในการจัดกิจกรรมวิชาการต่างๆ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ โดยการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ยังขาดประสบการณ์และไม่มีทักษะภาวะผู้นำทางวิชาการ ในการจัดกิจกรรมทางวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2559 จำนวน 350 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .963 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามระเบียบขั้นตอนของทางบัณฑิตวิทยาลัย โดยการแจกและเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด ผลการวิเคราะห์ในการวิจัย ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูงสุดซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการซึ่งอยู่ในระดับ

มาก ตามลำดับและต่ำสุดได้แก่ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียนซึ่งอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน

1.1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับสูงสุดซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา มีการสนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งอยู่ในระดับมาก และต่ำสุดได้แก่จัดทำโปสเตอร์หรือป้ายประกาศที่แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่งานด้านวิชาการของโรงเรียนซึ่งอยู่ในระดับมาก

1.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการตรวจสอบและทบทวนผลของการใช้หลักสูตร พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับสูงสุดซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิธีการสอนแบบต่างๆ ซึ่งอยู่ในระดับมาก และต่ำสุดได้แก่การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการโดยการศึกษา สำนวจความต้องการจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชนซึ่งอยู่ในระดับมาก

1.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ยกย่องชมเชยผู้เรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการ หรือนักเรียนที่น่าชื่อเสียงมาสู่โรงเรียนอยู่ในระดับสูงสุดซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาส่งเสริมสนับสนุนจัดบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนที่อบอุ่นปลอดภัยและให้ความเป็นกันเอง เพื่อลดความรู้สึกไม่มั่นคงทางจิตใจ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความมั่นใจมีส่วนสำคัญในห้อง เรียนซึ่งอยู่ในระดับมาก และต่ำสุดได้แก่การมีมาตรการลงโทษผู้เรียนที่มาสายหรือขาดเรียนโดยไม่มีเหตุจำเป็นซึ่งอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร มีดังนี้

2.1 ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียนมีแนวทางพัฒนาดังนี้

2.1.1 ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู ด้านการทำงานของครูหลังการสังเกตการสอน

1) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยใช้นวัตกรรมใหม่ๆ มาช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน

2) ตรวจแผนการสอนเขียนข้อเสนอแนะ เพื่อให้ครูได้นำไปปรับปรุงแผนการสอน/การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และมีการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกัน

3) สนับสนุน/ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนและเข้ารับการอบรมต่างๆ เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

4) ใช้การเปรียบเทียบคุณภาพนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนในการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูหลังการสังเกตการสอน

2.1.2 มีการประชาสัมพันธ์เป้าหมายของโรงเรียนให้ทุกฝ่ายทราบโดยใช้สื่อต่างๆ อย่างหลากหลาย

1) สถานศึกษามีเว็บไซต์ โฮมเพจที่เป็นปัจจุบัน มีความสะดวกรวดเร็ว มีความน่าเชื่อถือในการนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและทันเหตุการณ์

2) จัดทำวารสารการดำเนินงานตามแผนพัฒนาโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่บรรลุภารกิจเป้าหมาย ของสถานศึกษาออกประชาสัมพันธ์ทุกเดือน

2.1.3 จัดทำโปสเตอร์หรือป้ายประกาศที่แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่งานด้านวิชาการของโรงเรียน

1) จัดโปสเตอร์หรือประกาศผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ต่อสาธารณชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

2) สถานศึกษามีระบบสารสนเทศที่ทันสมัย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาได้อย่างเป็นปัจจุบัน

3) จัดทำประกาศต่างๆ เกี่ยวกับงานวิชาการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ เช่น ประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษา ประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนมีแนวทางพัฒนาดังนี้

2.2.1 การแจ้งผลความก้าวหน้าทางการเรียนให้ผู้เรียนและผู้ปกครองได้ทราบอย่างสม่ำเสมอ

1) กรณีนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน โดยมีการดำเนินการติดต่อพูดคุยทางโทรศัพท์หรือโซเชียล เช่น กลุ่มไลน์ เฟสบุ๊ค ในการพูดคุยระหว่างครูประจำชั้นและผู้ปกครอง หรือทำหนังสือเชิญผู้ปกครองมาประชุมเพื่อรับทราบปัญหา

2) กรณีปกติโดยทั่วไป โรงเรียนเชิญประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อชี้แจงระเบียบแนวปฏิบัติต่างๆ พร้อมทั้งพูดคุยกับครูประจำชั้นเป็นรายบุคคล และแจ้งผลการเรียน ความประพฤติให้ผู้ปกครองทราบ

2.2.2 ใช้ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนเพื่อจัดโครงการพิเศษ เช่น การสอนซ่อมเสริม

1) ครูผู้สอนจะต้องวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล แบ่งกลุ่ม เก่ง กลาง อ่อน เพื่อเน้นการพัฒนาที่เหมาะสมสอดคล้องกับปัญหาของนักเรียน

2) เน้นพัฒนาการอ่านเพราะการอ่านเป็นเรื่องสำคัญในการเรียนรู้ โดยจัดทำโครงการ/กิจกรรมแก้ปัญหาและพัฒนาการอ่านของนักเรียนให้เต็มศักยภาพ

3) จัดสอนเสริมให้นักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง โดยครูจิตอาสา

4) จัดกิจกรรมเวทีคนเก่งให้นักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเอง โดยให้ครูทุกกลุ่มสาระจัดกิจกรรมช่วงเวลาพักกลางวัน

5) กำหนดตารางการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ให้ทุกระดับชั้นและทุกกลุ่มสาระได้เข้าใช้แหล่งเรียนรู้

2.2.3 ส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการโดยการศึกษา สืบหาความต้องการจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

1) จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนชุมชน ผู้แทนเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อปรึกษาหารือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2) จัดกิจกรรมด้านวิชาการร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ

3) เชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยสอนให้ความรู้แก่นักเรียน

4) นำนักเรียนออกไปศึกษาตามแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา

2.3 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการมีแนวทางพัฒนาดังนี้

2.3.1 การสนับสนุนงบประมาณในการเข้าฝึกอบรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ

1) จัดสรรงบประมาณในการพาครูไปสัมมนาศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือจัดอบรมให้ความรู้แก่ครู

2) จัดหาวัสดุที่มีความจำเป็นต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอและตรงกับความต้องการ

3) ใช้งบประมาณเป็นต้นทุนเพื่อจัดกิจกรรมหารายได้เข้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มาพัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ

2.3.2 จัดสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม แบ่งสัดส่วนพื้นที่ของกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษาอย่างชัดเจน

1) ด้านกายภาพ จัดทำแผนพัฒนาการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนา แบ่งหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน เช่น บอร์ดนิทรรศการ สวนหย่อม ป้ายนิเทศ

2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีบรรยากาศการอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกันที่ดี ส่งเสริมการทำผลงานทางวิชาการและเผยแพร่ผลงาน

2.3.3 มีมาตรการลงโทษผู้เรียนที่มั่วสอยหรือขาดเรียนโดยไม่มีเหตุจำเป็น

1) จัดระบบการดูแลช่วยเหลือด้วยกระบวนการแนะแนวการศึกษา มีกิจกรรมโฮมรูม มีแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียนรายบุคคล

2) เชิญผู้ปกครองประชุมเพื่อรับทราบปัญหาและร่วมแก้ไขปัญหา

3) สร้างแรงจูงใจ ให้กำลังใจ หรือให้รางวัลเมื่อนักเรียน ทำดี ทำได้

4) ให้ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และมอบหมายงานให้รับผิดชอบตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน

อภิปรายผล

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานครได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน มีการตรวจสอบและทบทวนผลของการใช้หลักสูตร พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน สูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 รองลงมาคือด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริชานา กาศโอสถ (2558) ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่มีนักเรียนชาวเขาเผ่าม้งในเขตพื้นที่อำเภอพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการแนะแนว และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการวางแผนงาน ด้านวิชาการตามลำดับ

1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ได้ในรายด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน พบว่า บุคลากรในโรงเรียนมีส่วน

ร่วมในการกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียนอยู่ในอันดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณิกา สีสะอาด (2556) ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับอนุบาลศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมทั้ง 12 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 อยู่ในระดับมาก โดยมีด้านการแนะแนวการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.12 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 อยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.35 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

1.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ ในรายด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีการตรวจสอบและทบทวนผลของการใช้หลักสูตร พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องอยู่ในอันดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการดำเนินการพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิธีการสอนแบบต่างๆ จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนโดยมีผู้บริหารและครูในสถานศึกษาร่วมมือกันจัดขึ้น เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการเรียนการสอน ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดลฤดี กลั่นภูมิศรี (2558) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลนครลำปาง ในขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ 8 ด้าน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการวัดประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการแนะแนว และด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ

1.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ ในรายด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ พบว่า ยกย่องชมเชยผู้เรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการ หรือนักเรียนที่นำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียนอยู่ในอันดับสูงสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะมีการส่งเสริมสนับสนุนจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่อบอุ่นปลอดภัยและให้ความเป็นกันเอง เพื่อลดความรู้สึกไม่มั่นคงทางจิตใจ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ มีส่วนสำคัญในห้องเรียน จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยเป็นระเบียบ สะอาดทั้งในห้องเรียน ตัวอาคารและบริเวณโรงเรียน สร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนที่หลากหลายเพื่อสร้างบรรยากาศทางวิชาการอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตู สมบัติ (2555) ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ รองลงมา คือ ด้านการประเมินผลการเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามลำดับ

2. แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้

2.1 แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียนในการประชาสัมพันธ์ ภารกิจ เป้าหมาย งานด้านวิชาการ การประเมินการนิเทศภายใน ลงสู่บุคลากรสถานศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน แนวทางดำเนินการมีดังนี้ ประชุมชี้แจงให้บุคลากรทุกคนรับทราบและทำความเข้าใจไปพร้อม ๆ กัน บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจ เป้าหมาย อย่างจริงจัง ให้ความสำคัญงาน

ด้านวิชาการ สำนวจวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของนักเรียน นำข้อมูลด้านผลการเรียนมาใช้ในการกำหนดภารกิจ เป้าหมาย วางแผน จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของนักเรียน มีการกำกับ ดูแล ประเมินผลการใช้หลักสูตรสม่ำเสมอ ซึ่งจิรวรรณ จันทรย์ยม (2552, หน้า 22 - 23) กล่าวไว้ว่า การกำหนดภารกิจของโรงเรียนเป็นการกำหนดกรอบ ขอบเขตของงานที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ และสร้างความเข้าใจในภารกิจดังกล่าวให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ สอดคล้องกับ ไพเราะ พัดตาสังห์ (2554, หน้า 30) ได้กล่าวว่าการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและการมีส่วนร่วมของทีมงานในโรงเรียนและการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน โดยการแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้สึกร่วมกันคิดหรือทัศนคติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายโรงเรียน

2.2 แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนการสอนมีการตรวจสอบและทบทวนผลของการใช้หลักสูตร พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง กำหนดภาระงานสอนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของครู ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิธีการสอนแบบต่างๆ แนวทางดำเนินการมีดังนี้ ครูผู้สอนจะต้องวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล เน้นการพัฒนาที่เหมาะสม สอดคล้องกับปัญหาของนักเรียน กำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์ในการพัฒนาอย่างชัดเจน เน้นทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ การเขียนและคณิตศาสตร์ เพิ่มเวลาในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน ให้ความสำคัญกับการใช้สื่อการสอน มีการกำกับติดตามรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับวราภรณ์ อริยธนพล (2552, หน้า 29) ได้กล่าวว่า การบริหารการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในด้านต่างๆ ของผู้เรียน โดยดำเนินการ ดังนี้ ร่วมกันคิด วิเคราะห์ และกำหนดจุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ วิธีตรวจสอบที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระหน่วยการเรียนรู้ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนตามความเหมาะสม จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่น ตามความเหมาะสมทั้งด้านเวลาและกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริม ให้ครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง

2.3 แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยเป็นระเบียบ สะอาดทั้งในห้องเรียน ตัวอาคารและบริเวณโรงเรียน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู ผู้เรียน และชุมชน มีการยกย่องชมเชยผู้เรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการ หรือนักเรียนที่นำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน ส่งเสริมสนับสนุนจัดบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนที่อบอุ่นปลอดภัยและให้ความเป็นกันเอง เพื่อลดความรู้สึกไม่มั่นคงทางจิตใจ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความมั่นใจมีส่วนสำคัญในห้องเรียน แนวทางดำเนินการมีดังนี้ จัดทำแผนพัฒนาการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบ่งหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน ส่งเสริมให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีบรรยากาศการอยู่ร่วมกันการทำงานร่วมกันที่ดี ส่งเสริมการทำผลงานทางวิชาการและเผยแพร่ผลงาน จัดสรรงบประมาณในการพาครูไปสัมมนาศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือจัดอบรมให้ความรู้แก่ครู จัดหาวัสดุที่มีความจำเป็นต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอและตรงกับความต้องการ จัดระบบการดูแลช่วยเหลือ

ด้วยกระบวนการแนะแนวการศึกษา มีกิจกรรมโฮมรูม มีแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียนราย บุคคล เชิญ ผู้ปกครองประชุมเพื่อรับทราบปัญหาและร่วมแก้ไขปัญห สร้างแรงจูงใจ ให้กำลังใจ หรือให้รางวัลเมื่อนักเรียน ทำดี ทำได้ ให้ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และมอบหมายงานให้รับผิดชอบตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน ซึ่งนภาดาว เกตุสุวรรณ (2555, หน้า 18) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมบรรยากาศทาง วิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนทั้งภายใน และภายนอก ห้องเรียน ส่งเสริมการแข่งขันทักษะทางวิชาการ การสรรหาข้อมูลและอุปกรณ์ในการพัฒนางานวิชาการ สอดคล้องกับไพเราะ พัตตาสังห์ (2554, หน้า 30 - 31) ได้กล่าวว่า การจัดบรรยากาศในโรงเรียน หมายถึง การ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการ ควบคุมการใช้เวลาในการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและ นักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูให้ครูมีพฤติกรรมการทำงานที่มีประสิทธิภาพด้านการ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ความถนัด ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐาน ทางวิชาการในการพัฒนาการเรียนการสอน และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียนที่ ประสบความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- จิราวรรณ จันท์แย้ม. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับผลการ ปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ชฎากาญจน์ เจริญชนม์. (2553). *ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1*. รายงานการศึกษานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดลฤดี กลั่นภูมิศรี. (2558). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลลำปาง*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ตุ้ สมบัติ. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดแผนกศึกษาธิการและกีฬาแขวงไซยะบูลีสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- นภาดาว เกตุสุวรรณ. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง กับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พิสมัย ชุมภู. (2557). *การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและแนวทางการส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ไพเราะ พัตตาสังห์. (2554). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยใน ชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- วรารณ อริยธนพล. (2552). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ศิรชานา กาศโอสถ. (2558). แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่มีนักเรียนชาวเขาเผ่าม้งในเขตพื้นที่อำเภอพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2559). จำนวนข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศและตำแหน่ง ปีการศึกษา 2559. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา. (2558). สรุปผลการประเมินคุณภาพมาตรฐาน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (SMART School) ประจำปี พ.ศ. 2557. สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด